

kunst & media

'Ik ben ten val gebracht door concurrenten'

BRUCE BROUGHTON, componist

College Tour 2014 begint met Dan Brown

HILVERSUM – De Amerikaanse schrijver Dan Brown is de eerste gast in de nieuwe reeks van College Tour, die vanaf 7 februari op de televisie te zien is. In de nieuwe afleveringen zijn ook danseres Michaela DePrince, fotograaf Erwin Olaf, mediamaag- naat Derk Sauer, Nederlandsche Bankpresident Klaas Knot en violist en dirigent Jaap van Zweden te gast.

Nel Kars Actrice staat halve eeuw alleen op de planken

Nooit genoeg van koninklijke rollen

Actrice Nel Kars (75) staat dit jaar een halve eeuw op de planken. Altijd in haar eentje. Grime, kostuums, decor, spel: ze doet het allemaal zelf. Op 9 februari wordt ze gehuldigd in het Haagse Diligentia. Zondag staat ze met haar solo *Buigen voor Oranje* in De Meerwaard.

CORRIE VERKERK

Nel Kars zat op de toneelschool in de klas met onder anderen Willem Nijholt en Jacques Commandeur.

FOTO: JAN VAN BREDA

Aan de muur thuis hangt een aantal 'Sophietjes', kleine schilderijen met een afbeelding van koninginnen Sophie, de eerste vrouw van Willem I. Nel Kars heeft haar wel vierhonderd keer gespeeld. Zoals ze ook koningin Emma, Mari- anne (de jongste dochter van Willem I) en 'de Russische Oranje' Anna Paulowna gestalte gaf.

Al jaren is Nel Kars gespecialiseerd in stukken over ons vorstenhuis. "Niet omdat ik zelf zo oranjegezind ben, hoor. Mij zie je niet met een vlaggetje op de stoep staan. Maar ik ben geïnteresseerd in historie."

Ton Vorstenbosch schrijft haar programma's, verder doet ze alles zelf: de research naar haar personages, het ontwerpen van haar theaterkostuums en decors. En achter de schermen komt er geen kleedster of grimeur aan te pas. Kars is een 'een-vrouwbedrijf'.

Voor de deur van haar woning staat de witte bestelbus, waarin ze theaters en clubhuizen afreist met haar nieuwe solostuk *Buigen voor Oranje*. "Daar gaat wel driehonderd kilo aan spullen in. Als een voorstelling om acht uur 's avonds begint, ben ik er al om twaalf uur 's middags. Dan zie je de mensen van zo'n theater wel eens denken: 'Wat komt dat mens hier in godsnaam doen?' Nou, het decor op-

'Juliana belde me op, ze wilde dat haar kinderen het stuk zouden zien'

bouwen, het licht- en geluidsplan doornemen met de technici en natuurlijk nog even de voorstelling doorlopen."

Vijftig jaar staat ze inmiddels op het toneel, altijd in haar eentje. "Veel collega's begrijpen dat niet. 'Dat is toch hartstikke eenzaam,' zeggen ze. Maar ik vind het heerlijk. En in het theater heb je altijd contact."

Dat ze zich zou ontwikkelen tot solo-actrice had Kars als studente aan de Amsterdamse Toneelschool nooit kunnen denken. "Ik zat er, als enige meisje, in de klas met Jacques Commandeur, Jules Hamel, Guido de Moor, Willem Nijholt en Henk van Efferen." Een getalenteerde club, die ook bij haar ouders thuis over de vloer kwam en voor wie haar moeder niet zelden de was deed. "Omdat hun eigen ouders vaak veel verder weg woonden."

Na het afstuderen ging ieder zijn eigen weg. Kars kon aan de slag bij Ensemble en bij De Nieuwe Komedie. "Maar ik kreeg daar te weinig te doen. Nee, het was niet waar ik van droomde." Ze vertrok, presenteerde vervolgens een eigen radioprogramma bij de VPRO en besloot in 1964, 'hele-

maal voor zichzelfe gaan'.

"Bij de Amsterdamse sociale dienst wilden ze 'cultuur onder het volk brengen'. Dat leek me wel wat. En zo stond ik ineens in mijn eentje theater te maken in wijkcentra en voor Klaverclubsjes. Voor een publiek dat nog nooit van Shakespeare of Molière had gehoord. In een bejaardenhuis moest ik mijn publiek zelf, in hun rolstoel of bed, naar de zaal rijden." Tot dat acteur en regisseur Egbert van Paridon één van haar voorstellingen bijwoorde en riep: 'Jij moet een echte regisseur hebben.'

En zo breidden haar solo-optrédens zich uit naar de grotere theaters, maar ook naar plekken als paleis Het Loo, kastelen, interne huiskamers en als het zo uitkwam naar verenigingsgebouwen waar de was van de uitbaatster nog in de kleedkamers hing. De ontmoeting met Ton Vorstenbosch, 25 jaar terug, zou doorslaggevend zijn voor haar repertoire. "Hij zei: 'Ik wil voor je gaan schrijven.' Het werd een solovoorstelling over koningin Sophie." De eerste 'koninklijke' voorstelling die ze zou spelen. "Een enorm succes. Later volgde *Anna Paulowna*, waar ik tot in Rusland mee heb getoerd."

Onder haar fans mocht ze ook koningin Juliana rekenen. "Ze is twee keer naar een voorstelling komen kijken." Bijna had Kars haar rol van Mari- anne nog eens op Soestdijk gespeeld. "Juliana belde me op, ze wilde dat de kinderen het stuk zouden zien. Maar toen werd Bernhard ernstig ziek en ging het niet door."

Stukken spelen over het vorstenhuis was in die begindagen niet zo gebruikelijk als nu. "Ik heb indertijd zelfs nog toestemming gevraagd of het mocht."

Met *Buigen voor Oranje*, alweer haar vijfde programma over het koningshuis, kruipt ze in de rol van zes personen, op een feest ter ere van de achttiende verjaardag van Juliana. Zes rollen speelt ze – waaronder ook die van een man. Ze heeft het stuk inmiddels zo'n vijftig keer gespeeld. "Na afloop helpen de jongens van het theater me dikwijls met inladen. Ze noemen me Nel, de laatste jaren ook wel tante Nel. Soms blijf ik nog even wat met ze nadrinken. Er zit thuis toch niemand op me te wachten. En nee, dat bedoel ik niet zelig."

Tien jaar was ze getrouwd met de man van haar dromen, een buurman. "Het is niet makkelijk om getrouwd te zijn met iemand die altijd maar onderwegs is." Maar het klikte. "Hij is uiteindelijk overleden aan ALS. Ik heb hem tot het eind mogen verzorgen. Er zijn twee passies in mijn leven: hij en het theater."

En van die laatste liefde hoopt ze nog jaren te mogen genieten.

Buigen voor Oranje. De Meerwaard, 2 februari, 14.30 uur.